

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نپاشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نویسنده: عبدالرحمان
فرستنده: نسترن نصرتی
۱۵ اگست ۲۰۲۰

انفجار بیروت و تشدید بحران اقتصادی-سیاسی

بیروت پس از انفجار عظیم بندر که نزدیک به ۱۵۰ نفر را کشت و دهها هزار زندگی را نابود کرد، شاهد یک سری اعتراضات بوده است. در کشوری که کمتر از هفت میلیون نفر جمعیت دارد، طبق تخمین دولت تقریباً ۲۵۰۰۰ تا ۳۰۰۰۰ نفر بی‌خانمان شده اند، و به ارزش میلیاردها دالر دارائی نابود شده است. خسارت برای اقتصادی که در آستانه فروپاشی قرار دارد عظیم است. حتا پیش از این فاجعه، لبنان برای مقابله با بحران اقتصادی جاری در کشور، از صندوق بین‌المللی پول درخواست ۵ میلیارد دالر وام کرده بود.

اعتراضات، تازه‌ترین مورد در یک سری از تحریکات طی سال گذشته، بی‌اعتمادی کامل مردم را به نظام سیاسی منعکس می‌نماید.

تقریباً یک سال پس از آغاز این اعتراضات گسترده که وضع مالیات‌های جدید به آن‌ها جرعه زد، شرایط سیاسی و اقتصادی لبنان از بد به بدتر رسیده است. ناتوانی دولت برای برخورد مستقیم با این موضوعات و شروع سیاست اصلاحات، مصایب مردم و خشم آن‌ها را علیه نظام کنونی افزایش داده است.

اما، اکثر منتقدانی که اوضاع لبنان را تحلیل می‌کنند در ارائه یک تصویر جامع قاصر مانده اند و فقط طوطی‌وار روایت سلطه‌طلبانه را تکرار می‌کنند و یک بخش از طبقه حاکم را برای همه مشکلاتی که کشور با آن‌ها روبرو است، مقصر نشان می‌دهند. نقش فساد گسترده و بی‌کفایتی را در بحران کنونی نمی‌توان انکار نمود. اما این یک ویژگی خاص لبنان نیست.

بحران لبنان را فقط با در نظر گرفتن تأثیرات نظام اقتصادی نولیبرالی طولانی، تأثیر سنگین همه‌گیری کووید-۱۹ و ژئوپلیتیک بزرگتر در غرب آسیا می‌توان تشخیص داد.

در بطن بحران اقتصادی "حسن دیاب" در جنوری امسال، در میان اعتراضاتی که با شدت در جریان بود، سه ما پس از استعفای سلف خود سعد حریری در اکتوبر [سال پیش] نخست‌وزیر شد. وظیفه اصلی دیاب پرداختن به موضوعات و مطالباتی بود که معترضان مطرح می‌کردند. در زمانی که درآمد اکثر مردم سال‌ها راکد مانده بود، قیمت‌ها سر به آسمان می‌زد. فرصت‌های شغلی برای فارغ‌التحصیلان جدید وجود نداشت، دولت قادر به پرداخت بدهی‌های خود نبود، و ارزش پول لبنان (که لیره نام دارد اما پوند نامیده می‌شود) شدیداً کاهش می‌یافت. فقر و بیکاری نیز شدیداً افزایش یافته اند و کمبود اقلام اساسی ادامه دارد.

در عین حال، چندین هفته طول کشید تا دیاب دولت را تشکیل دهد، و شیوع کووید-۱۹ بر هر گونه امکان بهتر شدن اقتصاد تأثیر گذاشت.

همه‌گیری ضربه خردکننده‌ای به ویژه به صنعت گردشگری زد و پولی را که لبنانی‌ها از خلیج و دیگر بخش‌های جهان می‌فرستادند، شدیداً کاهش داد. این دو بخش در ۲۰۱۸-۱۹ حدود ۴۰ درصد تولید ناخالص لبنان را تشکیل می‌دادند. لبنان که عمدتاً یک اقتصاد واردات-محور است، همچنین شاهد یک جهش بزرگ در قیمت‌های کالاهای اساسی در جریان در خانه ماندن و تورم حاد بود. بانک‌ها در پاسخ به سقوط ارزش پوند لبنان به جلوگیری فلج‌کننده از برداشت پول از حساب‌های پس‌انداز، به ویژه دالر آمریکا، متوسل شدند.

سقوط ارزش پول شدید بود. حداقل دستمزد در لبنان رسماً حدود ۶۵۰ هزار پوند است، که معادل ۴۵۰ دالر آمریکا می‌شود، اما در بازار آزاد فقط ۷۰ دالر آمریکا ارزش دارد.

با افزایش ۱۹۰ درصدی قیمت مواد غذایی، و نرخ تورم ۵۶ درصد، اکثر مردم لبنان قادر به ادامه زندگی عادی خود نیستند.

امروز تقریباً نیمی از جمعیت لبنان زیر خط رسمی فقر زندگی می‌کند و نرخ بیکاری ۳۵ درصد است، و هر روز مشاغل بیش‌تری ناپدید می‌شوند. فقط یک نمونه دانشگاه آمریکایی بیروت است که برای نخستین بار در تاریخ بیش از ۱۵۰ سال خود، در جون اخراج ۶۵۰۰ نفر - ۲۵ درصد کل - کارکنان خود را اعلام کرد. افزایش خودکشی در بخش‌هایی از کشور گزارش شده است. در جولای حداقل دو نفر در ملاء عام خودکشی کردند.

صندوق بین‌المللی پول ۱۲ درصد کاهش را در اقتصاد لبنان پیش‌بینی کرده است. اما، دولت برای اتخاذ تصمیمات مؤثر برای مقابله با وضعیت ناتوان بوده است. در واقع، ۸۶ میلیارد دالر بدهی عمومی آن‌را فلج کرده است.

کشور، شبیه بسیاری از اقتصادهای در حال ظهور که شوک کرونا آن‌ها را نابود کرده است، در مارچ نتوانست قسط وام بین‌المللی خود را بپردازد و اکثر مؤسسات مالی بین‌المللی و دولت‌ها به مثابه یک تنبیه، درخواست آن‌را برای

وام‌های بیشتر رد کرده اند. دولت برای ترمیم اقتصاد حداقل ۱۵-۱۰ میلیارد دلار لازم دارد. با توجه به نسبتاً بالا و استثنائی بدهی به تولید ناخالص داخلی که حدود ۱۷۰ درصد است، تحقق این مقدار وام دشوار خواهد بود.

برای بحران نولیبرالی راه های حل نولیبرالی فروخته می‌شوند امروز، لبنان از سیاست‌هایی که طی سه دهه گذشته دنبال شد و به سلطه نظام بانکی بر اقتصاد انجامید، رنج می‌برد. اقتصاد شدیداً آزاد شده اکنون خود را در برابر هر نوع تلاطم جهانی به شدت آسیب‌پذیر می‌یابد.

لبنان تنها کشور روبه رو با مشکلات اقتصادی نیست. اکثر دولت‌های جهان سوم، که با زور در نظام مالی جهانی شده تحت سلطه ایالات متحده و اروپا ادغام شدند، دائماً در معرض این سقوط قرار دارند. علی‌رغم این، همان نسخه از اصلاحات اقتصادی، به علاوه تشویق به اصلاحات سیاسی، به وسیله کشورهای توسعه یافته و مؤسسات آنها فروخته می‌شوند.

در ۶ اگست، کریستالینا جورجیوا سرپرست صندوق بین‌المللی پول در ارتباط با لبنان گفت: «پایان دادن به بن‌بست در بحث‌ها پیرامون اصلاحات حیاتی و به اجراء نهادن یک برنامه معنی‌دار برای ایجاد چرخش در اقتصاد و ایجاد پاسخگوئی و اعتماد در آینده کشور، اساسی است.»

سفر امانوئل مکرون رئیس‌جمهور فرانسه پس از انفجار به کشور، یک مورد کلاسیک از اعمال فشار در امتداد این خطوط بود.

مکرون سریعاً پیشنهاد کرد که لبنان برای جلوگیری از غرق شدن بیشتر به انجام «اصلاحات سیاسی و اقتصادی» نیاز دارد. علاوه بر دعوت به تغییر سیاسی، مکرون، صندوق بین‌المللی پول، و دیگر بازیگران خارجی، همچنین خواهان «ادغام مالی» هستند که به ریاضت بیشتر و به مصایب بیشتر برای مردم منجر خواهد شد.

بین پُتک و سندان اهمیت ژئوپلیتیک لبنان یک عامل مرکزی دیگر در شکل دادن به واقعیت آن است. ایالات متحده آشکارا به کشوری که درست در شمال متحد کلیدی آن اسرائیل و در غرب و جنوب سوریه واقع است، علاقه دارد.

به علاوه، کشور کوچک برای ثبات اقتصادی و سیاسی شدیداً به کشورهای همسایه وابسته است. اما، مداخله دایم برخی از این دولت‌ها در سیاست‌های داخلی لبنان تلاطم ایجاد می‌کند. به عنوان مثال، حزب‌الله، جنبشی که در زمان اشغال‌گری اسرائیل در جنوب لبنان متولد شد، مورد قبول متحدین ایالات متحده، مثل عربستان سعودی که هر چه بیشتر به اسرائیل نزدیک می‌شود، نیست.

ایالات متحده و عربستان سعودی علناً احزاب درگیر در جنبش «۱۴ مارچ» هوادار غرب را ترجیح می‌دهند. آنها می‌خواهند حزب‌الله را که اکنون از دولت حمایت می‌کند، منزوی کنند. تلاش‌های خارجی برای تضعیف پایگاه سیاسی حزب‌الله در سیاست‌های لبنان به مشکلات بیشتر منجر خواهد شد.

حشام صفی‌الدین که در کینگز کالج لندن تاریخ خاورمیانه تدریس می‌کند در یک مصاحبه با «نشنال» گفت: «واشنگتن آشکارا هوادار اسرائیل از تحریم‌های مالی و تهدیدات دیپلماتیک برای باج‌گیری از لبنان برای پذیرش برنامه آن برای منطقه در ازای هر گونه حمایت استفاده می‌کند.» استفاده از وضعیت بحرانی به وسیله ایالات متحده در دنبال کردن برنامه منطقه‌ای خود در لبنان می‌تواند پی‌آمدهای بزرگتری برای ثبات کشور داشته باشد.

بحران اقتصادی در لبنان همچنین ذاتاً در پیوند با جنگ در سوریه و دیگر آشفتگی‌هایی است که مداخلات امپریالیستی به وجود آورده اند. در هر ارزیابی معنی‌دار از وضعیت در لبنان، تأثیر یک دهه رکود جهانی و در خانه ماندن ناشی از کووید-۱۹ نیز باید در نظر گرفته شوند. یک نگاه کوتاه‌بینانه که فقط به ناکارآمدی نظام سیاسی کنونی پرداخته و

سناریوی ژئوپلیتیک و اقتصادی جهانی بزرگتر را نادیده می‌گیرد، برای انتظارات همگانی لبنانی‌ها بسیار زیان‌آور خواهد بود.

<https://peoplesdispatch.org/2020/08/08/beirut-blasts-intensify-economic-and-political-crisis-in-lebanon>

منبع: گزارش مردم

تارنگاشت عدالت